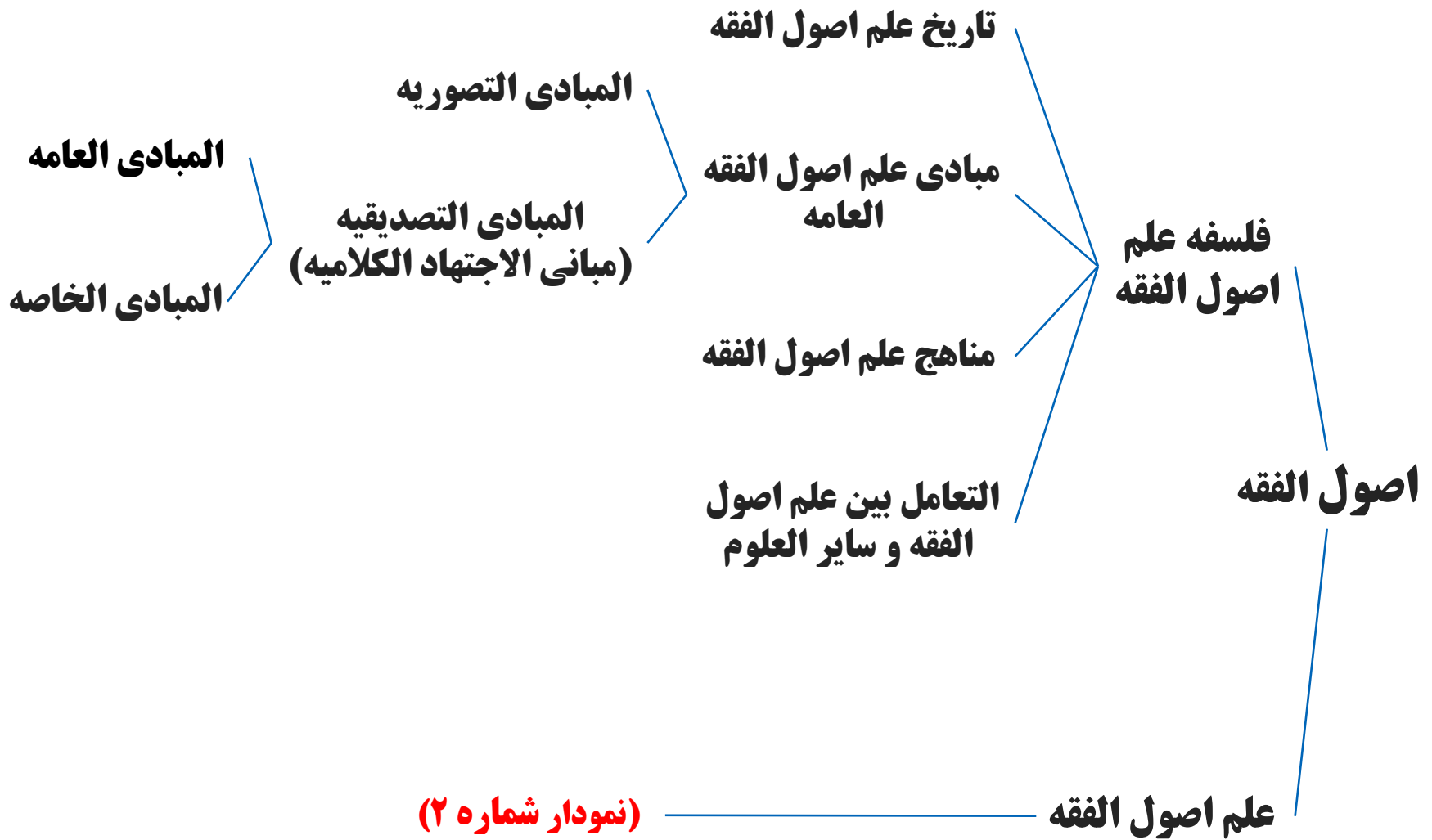

علم أصول الفقه

۱۳ - ۱۸-۷-۹۰ مبادئ مشترک تصدیقی

دراسات الاستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

(نمودار شماره ۱)

(نمودار شماره ۲)

علم اصول الفقه

أ. مبادئ حجت لفظی

ب. مبادئ حجت غیر
لفظی

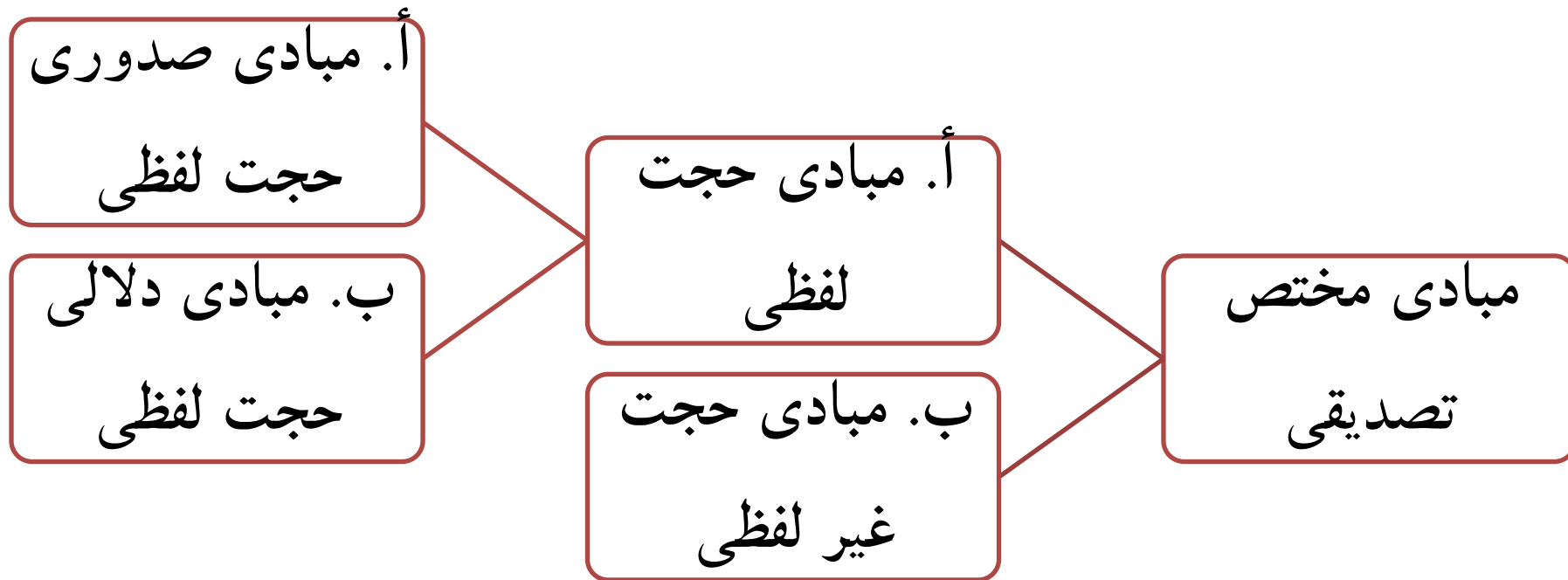
مبادئ مختص تصدیقی

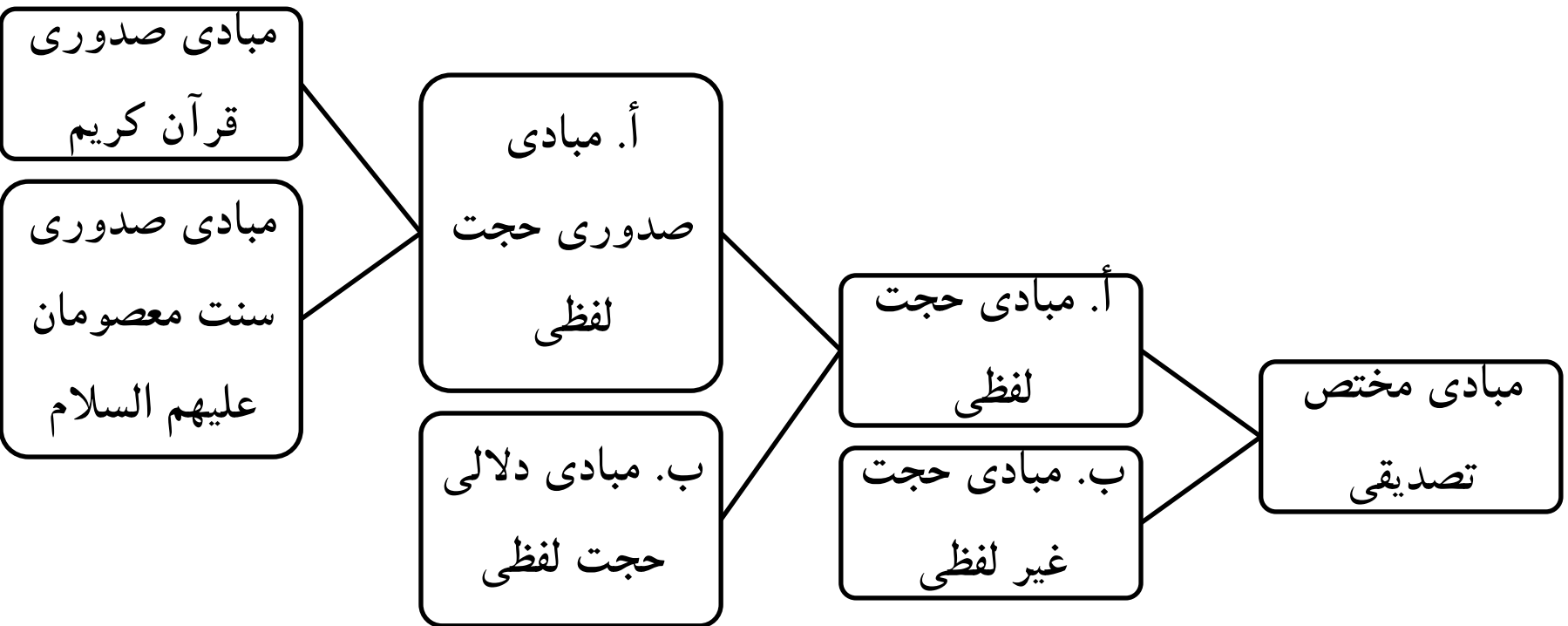
مبادئ حجت لفظی

أ. مبادئ صدوری
حجت لفظی

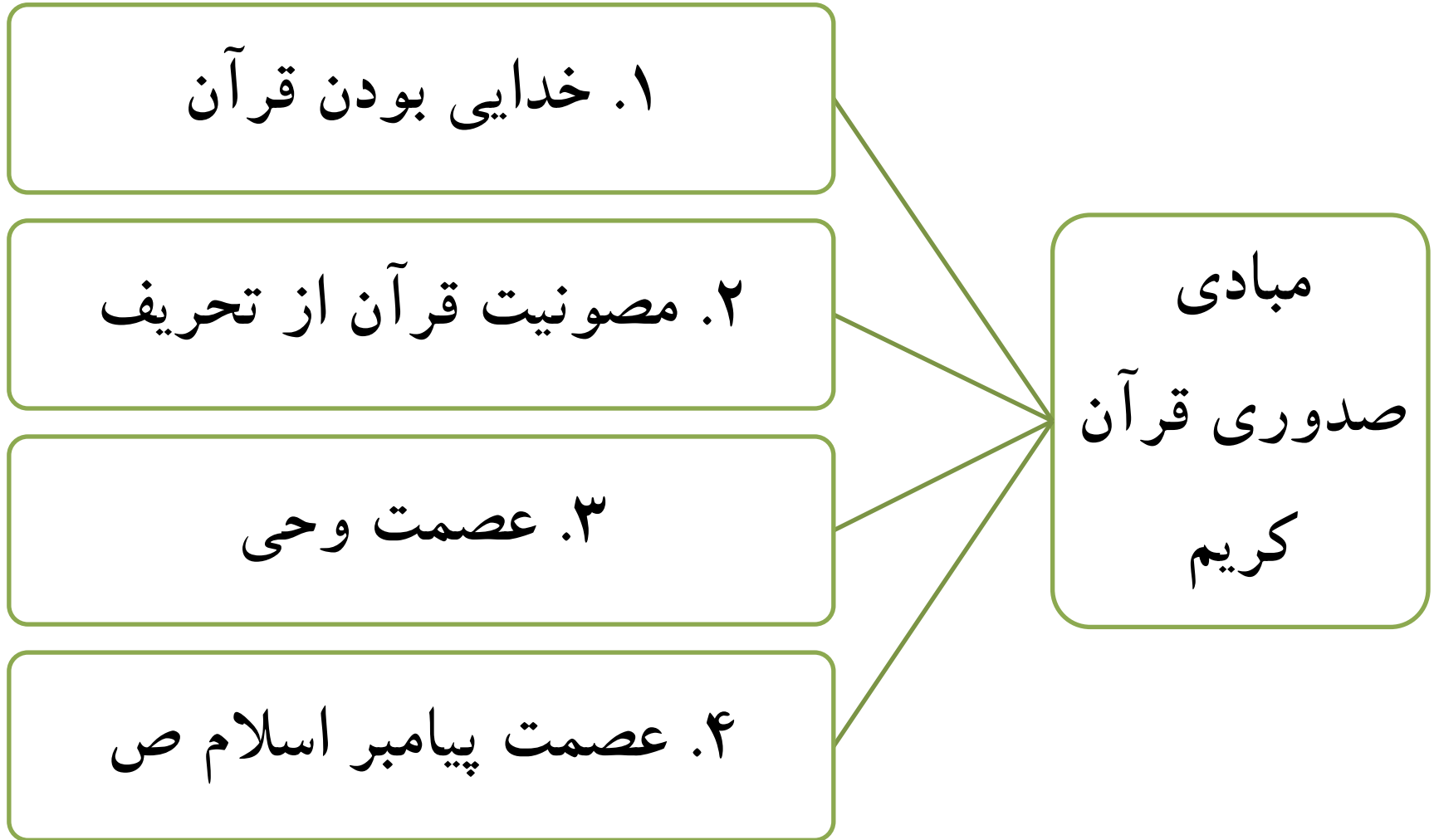
ب. مبادئ دلالی
حجت لفظی

مبادئ حجت لفظی

مبادی صدور قرآن کریم

نزول قرآن از سوی خداوند

۱. مفاد و محتوای قرآن

۲. مفردات قرآنی (الفاظ و تک تک کلمات)

۳. ترکیب الفاظ (عبارات قرآن)

۴. آیات و سور

۵. مجموعه‌ای که قرآن می‌نامیم

سطوح
و حیاتی بودن
قرآن

نزول قرآن از سوی خداوند

- برخی از این سطوح مورد توافق و تسالم تمامی مسلمانان است و البته در برخی دیگر اختلافاتی وجود دارد.
- الهی بودن محتوا و مفاد قرآن از جمله مواردی است که هیچ مسلمانی آن را انکار نمی‌کند. انکار و حیانی بودن مفاهیم قرآنی، انکار حقانیت اسلام است.
- مسلمانی که معتقد باشد این مفاهیم و حیانی نیستند و حضرت بااطلاع و علم خویش آنها را بیان کرده است، وجود ندارد.
- صاحبان این اندیشه از غیر مسلمانان و مثلاً از یهود و نصاری هستند.

نزول قرآن از سوی خداوند

- در نظر اکثریت قریب به اتفاق مسلمانان الفاظ مفردهی قرآن نیز وحیانی است.
- البته برخی روشنفکران معاصر در این مسأله تردید کرده و گفته‌اند: مفاد قرآن وحیانی است؛ اما الفاظ و تراکیب وحیانی نیست.
- در نظر آنها حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله، مفاهیم مجملی را بدون لفظ و بدون عبارت درک می‌کرده و سپس آنها را در قالب عباراتی بیان می‌نموده است. یعنی این عبارات ساخته و پرداخته‌ی خود آن حضرت صلی الله علیه و آله بوده و از سوی خداوند نازل نشده است.

مبانی صدور قرآن کریم

- سخن این گروه یعنی روشنفکران مسلمان معاصر با تفکر تمام عالمان اسلامی و نه فقط علمای شیعه، تنافی دارد.
- از همان ابتدا عالمان اسلامی بین احادیث قدسی و آیات قرآن فرق می گذاشتند. در نظر آنان مفاد احادیث قدسی، الهی، ولی عبارتش از خود حضرت بوده است؛ در حالی که قرآن حتی در الفاظ و عبارات هم وحیانی است. داستان‌های فراوانی که در نحوه نزول قرآن بیان شده و آیات فراوانی که خودش این نکته را بیان می‌کند، مستند قول علمای اسلامی بوده است که در بحث‌های آتی مفصلاً به آنها خواهیم پرداخت.

مبادی صدوری قرآن کریم

- شایان ذکر است که نظر این گروه در این حد متوقف نشد و مطرح کنندگان این بحث هر بار چیزی فراتر از مطلب قبل خویش بیان نمودند و در هر مطلب، سطحی پایین تر از درک و فهم را به حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله نسبت دادند.

مبادی صدوری قرآن کریم

- ابتدا گفتند: الفاظ را خود حضرت بیان نموده است.

مبادی صدوری قرآن کریم

- سپس قایل شدند که حضرت مطالب خود را در آن بلندایی که درک می‌کرد، برای مخاطبان بیان ننموده، بلکه در سطح مخاطبان خود سخن گفته است.

مبادی صدور قرآن کریم

- بعد از این مطرح کردند که حضرت در حد فهم خویش مطالب را بیان می نمود. یعنی وقتی مفاهیم به حضرت القا می شد، وی در سطح اطلاعاتی که داشت، مطالب را بیان می کرد.
- بنا بر این اندیشه‌ی اخیر، حضرت از اطلاعات و علوم امروز بی-بهره بود، سطح اطلاعات و دانش او، مربوط به آن زمان و آن عصر بود و معرفت او همانند معرفت دیگر انسان‌ها، در حال افزایش و گسترش بوده است.

مبادی صدور قرآن کریم

- حاصل بحث «بسط تجربه‌ی نبوی» با تمام مهارتی که در بیانش به کار رفته، همین مطلب است. بنا بر آن نظر، حضرت صلی الله علیه و آله، یک معنای مبهمی را درک می‌کرد؛ مثلاً درمی‌یافت که یک موجود ماورایی وجود دارد.
- بعد با اطلاعات و علم خویش اعلام می‌داشت که آن موجود باید الله باشد و باید فلان خصوصیات و ویژگی‌ها را داشته باشد.
- بدین ترتیب او درک بی-زبان خویش را به الفاظ تبدیل می‌کرد و تمامی قرآن از حمد تا سوره‌ی ناس بدین صورت شکل گرفت.

مبانی صدور قرآن کریم

- ناگفته نماند که این اندیشه برگرفته از اندیشه‌ی مسیحیان در مورد کتاب مقدس است.
- کتاب مقدس مسیحی دو بخش دارد: أ. عهد عتیق، ب. عهد جدید.
- در عهد جدید مطالبی وجود دارد که بخشی از آنها را انجیل‌های چهارگانه تشکیل می‌دهد و بخش وسیعی مربوط به نامه‌های رسولان است.
- مسیحیان معتقدند: مفاد انجیل‌های چهارگانه و حیانی، اما عباراتشان، بشری می‌باشد.

مبادی صدوری قرآن کریم

- در حالی که وقتی به تلقی مسیحیان از وحی نگاه کنیم، متوجه می شویم که نمی توان عیناً همان اندیشه را در مورد حضرت رسول صلی الله علیه و آله نیز صادق دانست.

مبادی صدور قرآن کریم

- در نظر مسیحیان، عیسی خود خدا است نه پیامبر خدا؛ خود خدا پایین آمده و تجسد یافته است.
- به همین دلیل، مسیحیان، دین مسیحیت را آخرین دین می‌شمارند و می‌گویند: وقتی خود خدا فرود آمده و هر چه را که می‌خواستہ بیان کند، با خود آورده است، دیگر نیازی به فرستادن پیامبر جدیدی ندارد.

مبانی صدور قرآن کریم

- آنها خود شخص عیسی را بزرگترین وحی الهی می دانند. وحی در نظر آنان پیدایی، تجلی و ظهور خدا است و بزرگترین ظهور خدا، خود خدا است و بقیه‌ی مخلوقات، نشانه‌های او هستند.
- همچنین معتقدند: تمام کسانی که انجیل‌های چهارگانه را نوشتند، بشر بودند و وحی را به عبارات خودشان نوشتند.

مبادی صدور قرآن کریم

- به عبارت دیگر آنها عیسی را اصلاً پیامبر نمی دانند تا یک چیزی به نام وحی که یک طریق ادراکی بین پیامبر و خدا است، داشته باشند. نویسندگان انجیل های چهارگانه، به ادراک حسی، خدا را (عیسی را) می دیدند و سخنان او را می شنیدند و بدین ترتیب وحی را یعنی همان تجلی و پیدایی خدا را نوشته اند.

مبادی صدوری قرآن کریم

- این باور مسیحی را که بر اساس مجموعه‌ی اصطلاحات و اعتقادات مسیحی شکل گرفته، برخی مسلمانان تکرار می‌کنند؛ اما به شکل اسلامی‌اش.
- در نظر این روشنفکران پیغمبر، خود خدا نیست، یک بشر است ولی بشری در حد همان نویسندگان انجیل‌های چهارگانه و بلکه پایین‌تر از آنان!!! آن نویسندگان لااقل خدا را به چشم می‌دیدند و اطلاعاتشان مستند به حس بود؛ اما پیامبر صلی الله علیه و آله، خدا را هم نمی‌دید و سخن او را به ادراک حسی نمی‌شنید.

مبادی صدور قرآن کریم

- خدای پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله، به زمین نیامده و تجسد نیافته بود، از این رو، پیامبر فقط یک سری ادراکات مبهمی داشت که به آنها زبان می داد و برای مردم بیان می کرد.

مبادی صدوری قرآن کریم

- گویا این روشنفکران، پیامبر را به خود قیاس می‌کنند و گمان دارند که پیامبر هم همچون آنان که خواب‌های آشفته می‌بینند و درک واضحی از یک مطلب معنوی و دقیق ندارند، درک مبهمی داشته و حقیقت را به اندازه‌ی اطلاعات خویش که در حد اطلاع یک انسان عادی است، می‌فهمیده است.